

Høring plusskundeordning 2014

Innspill til NVE (nve@nve.no), referansenummer 201403493

Vi viser til NVEs offentlige høring av endringer knyttet til ny plusskundeordning. Dette dokumentet beskriver høringsinnspillene fra Norsk solenergiforening. Dersom dere ønsker ytterligere informasjon kan dere gjerne ta kontakt med generalsekretær Åse Lekang Sørensen, epost als@solenergi.no, mobil 452 68 682.

Viktig med en ny obligatorisk plusskundeordning

Vi ser stor nytte av en ny plusskundeordning. Norge har mål om et lavere energibruk og CO₂-utslipp i byggsektoren. For å oppnå passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020 er det, i tillegg til energiøkonomisering, behov for miljøvennlig energiproduksjon på bygg. Dette gjelder ikke minst for eksisterende bygg, som fortsatt vil være hovedandelen av byggene i Norge i både 2020 og 2050. Byggherrer og huseiere har ikke energiproduksjon som primær oppgave, og det er viktig at det er et selvfungerende, rettferdig og enkelt regelverket for disse aktørene.

Det er et økt fokus på bruk av solceller i Norge. Byggsektoren er driveren for utviklingen, og solceller planlegges nå på både eksisterende og nye bygninger. Så langt er mange av solcelleanleggene plassert på næringsbygg, hvor profesjonelle byggherrer ønsker å bedre byggets energiregnskap med miljøvennlig energi. Miljøvennlige bygg er billigere å drifte og oppnår høyere leiepriser i markedet. Også blant privatpersoner er det interesse for installering av solceller tilknyttet nettet, og begrunnelsen er gjerne ønsket om å være delvis selvforsynt med miljøvennlig energi. Solcelleanlegg er gjerne dimensjonert etter eget forbruk, og anlegget vil i perioder levere energi til nettet.

Dagens plusskundeordning har gjort det enklere å koble solcelleanlegg til nettet. Den store ulempen ved dagens regelverk er at den er frivillig for nettselskapene, noe som skaper problemer i områder hvor nettselskapene ikke er positive til denne ordningen. Flere (potensielle) eiere av solcelleanlegg har hatt vanskeligheter i forbindelse med tilkobling til nett. Det er derfor viktig at det kommer på plass en ny obligatorisk ordning, hvor plusskunden kan måle og avregne produksjon og forbruk i samme målepunkt.

Plusskundeordningen bør kun gjelde for fornybare energikilder

En plusskundeordning bør være forbeholdt egenprodusert kraft fra fornybare og miljøvennlige energikilder, som solceller, små vindmøller, mikro- og minivannkraft og bioenergi. Dette er ikke uttrykt spesielt i høringsforslaget, noe som også kan åpne for energiproduksjon fra fossile energikilder. Vi foreslår at dette spesifiseres.

Kraftleverandører er ikke klare for plusskundestrøm 1.januar 2015: Overgangsperiode trengs

I dagens plusskundeordning er det nettselskapet som er kjøper av strøm fra plusskundene. Nettselskaper har brukt tid på å utrede dagens ordninger, og bruker solstrøm til å kompensere for tap i nettet. Nettselskapene har også en fordel med strøm fra solcellepaneler, da kondensatoren i vekselsretterne er med på å stabilisere nettet.

I høringsdokumentet legges det opp til frivillig kjøp fra kraftleverandør fra og med 1.januar 2015. Norsk solenergiforening mener det er en høy risiko for at ingen eller få kraftleverandører vil kjøpe strøm fra plusskundene allerede fra årsskiftet. Det er foreløpig et umodent marked i Norge med få plusskunder. Kraftleverandørene har i tillegg ikke egnede kundesystemer på plass, siden disse systemene vil komme på plass med AMS-utrulling (systemet Elhub settes i drift i 2016). Kraftleverandørene vil derfor måtte sette i gang midlertidige systemer for et lite antall plusskunder; noe sannsynligvis få vil prioritere. Vi er derfor ikke beredt på en slik overgang til kraftleverandørene i Norge før AMS og Elhub er på plass, og en ordning med frivillig kjøp nå kan bety stopp i utbyggingen av solenergi i Norge.

I følge dialog med NVE vil det fortsatt være mulig for nettselskapene å kjøpe plusskundestrøm for å dekke eget tap. Dette kommer ikke klart fram i høringsdokumentet, og må spesifiseres.

Forslag til løsning:

- **Nettselskaper er forpliktet til kjøp av strøm fram til AMS-utrulling (frist 2019)**
 - Energiloven forhindrer ikke at nettselskap inngår bilateral avtale med en produsent om dekning av nettap. Nettselskaper har ca. 7 % tap i nettet, og plusskunder vil ikke produsere så mye strøm.
 - En ordning om kjøpsplikt vil tilsvare dagens ordning med leveringsplikt av strøm, hvor nettselskaper er forpliktet til å levere strøm dersom kunden ikke har avtale med en kraftleverandør.
- **Overgangsfase: Kraftleverandør kan kjøpe strøm**
 - Ved å åpne markedet for kraftleverandører kan nye forretningsmuligheter skapes.
 - Det bør utredes hvilke kraftleverandører som er interesserte i å kjøpe plusskundestrøm og til hvilke betingelser.

Ordningen må være egnet for næringsbygg: Behov for økt grense for innmatet produksjon

Det er positivt og viktig at plusskundeordningen ikke vil sette noen øvre grense på *installert* effekt hos plusskunden, og at fokuset er på *innmatet* produksjon.

Høringsforslaget beskriver at innmatet produksjon ikke på noe tidspunkt skal overstige 100 kW. De fleste bygg med egenproduksjon vil ha en mye lavere effekt enn dette, og et vanlig solcelleanlegg på en bolig er gjerne i størrelsesorden 5-7 kW_p. Næringsbygg vil ofte ha større anlegg, og selv om anlegg dimensjoneres for eget forbruk vil det være perioder hvor anlegget leverer effekt til nettet. Allerede nå finnes det eksempler på næringsbygg med solcelleanlegg som i kortere perioder overstiger 100 kW-grensen, som for eksempel Økern sykehjem. Anlegget er kun på 130 kW_p totalt sett, men i rehabiliteringsperioden var det ikke noe forbruk i bygget og dermed ble all produsert energi levert til nett.

Dersom det settes en absolutt grense på 100 kW vil dette begrense eller fordyre bygging av større anlegg, samt føre til suboptimale løsninger som f.eks. «struping» av energiproduksjon. Bygherrer vil velge konservative systemstørrelser, for å unngå å levere effekt til nett – selv i korte perioder. Dette vil utfordre deres ønske om å bygge miljøvennlige bygg, noe som også er det nasjonale målet for byggsektoren. En 100 kW-grense kan dermed komme i konflikt med byggdirektivet, og nye krav om passivhus og nesten nullenerginivå. Vi har ikke funnet en teknisk begrunnelse for 100 kW- grensen, og foreslår at denne endres.

Forslag til løsning

Norsk solenergiforening foreslår at grensen på 100 kW fjernes, og at maksimal effekt på levert energi tilsvarer maksimal effekt på kjøpt energi – altså hovedsikringen i bygget. Elnettet er dimensjonert for denne effekten, og kunden har allerede betalt anleggsbidrag for tilkoblingsstørrelsen. Dersom større anlegg planlegges må anleggsbidrag betales etter vanlig praksis.

Dersom det er et krav fra NVE om å ha en grense på innmatet effekt så må denne grensen både begrunnes og økes betydelig, slik at også næringsbygg kan inkluderes i plusskundeordningen. Erfaringer fra Tyskland tilsier at 1 MW er en praktisk grense for tilkobling av energisystemer til lavspenningsnettet (400V og lavere). Tyskland har betydelig mer uregulerbar kraft enn Norge, og en grense på 1 MW vil dermed kunne ansees som et teknisk meget konservativt valg i Norge. Vi anbefaler derfor at grensen settes til minimum 1 MW levert effekt for plusskunder i Norge, dersom det er nødvendig å sette en grense utover sikringsstørrelsen.

Dersom det settes en grense bør bygherrer som planlegger større energisystemer ha anledning til å søke NVE om at også disse kan defineres som plusskunder, gitt at anleggene følger plusskundeordningens intensjon om å produsere kraft for å dekke eget forbruk. Uten en slik mulighet kan anlegg dimensjonert for eget forbruk falle utenfor grensen i ekstraordinære tilfeller – som ved rehabilitering eller ved pause i næringsproduksjon. Frykten for å i kortere perioder overgå effektgrensen kan føre til at gode og miljøvennlige energiløsninger ikke blir realisert.

Ordningen må inkludere borettslag

Borettslag og andre leilighetsbygg faller utenfor forslaget til plusskundeordning, siden det ikke er lov å selge kraft til andre kunder samt at det i utgangspunktet ikke gis anledning til fellesmåling av kraft. Andelen blokkleiligheter i Norge ligger nå på drøyt 22 prosent av alle boliger, og det er derfor viktig at plusskundeordningen også omfatter denne gruppen.

Kontrollforskriften for nettvirksomheten §13-1 h) sier at den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg. Det finnes for øvrig et unntak for dette i § 14-3 "Fellesmåling av sluttkunder". Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og avregning per felles inntaksledning når måling og avregning etter § 13-1 h) gir urimelige merkostnader.

Forslag til løsning

Leilighetsbygg må inkluderes i plusskundeordningen. En mulig løsning for dette er å inkludere leilighetsbygg som unntatt fra konsesjonsplikt i §4-2 i Energilovforskriften, hvor gårds- og grendeverk allerede er unntatt. En løsning kan deretter utarbeides hvor leiligheter godskrives en andel av energiproduksjonen i bygget. Denne løsningen kan administreres gjennom elhub.

Før elhub tilrettelegger for en slik løsning bør det spesifiseres at leilighetsbygg som er plusskunder unntas §13-1, siden beboere i borettslag med solcelleanlegg/egenproduksjon vil få en urimelig merkostnad ved å måtte selge egenprodusert strøm til nettet framfor å kunne bruke den direkte selv.

Ordningen må tilpasses næringsbygg med flere målepunkter

Enkelte næringsbygg og borettslag har flere målepunkter, for å kunne holde en bedre oversikt over energibruk. Slike kunder med flere målepunkter faller utenfor forslaget.

Forslag til løsning

Kunder på ett gårds- og bruksnummer men med flere målepunkter må inkluderes i plusskundeordningen. En mulig løsning for dette er å åpne for at målepunkter summeres i lavspennet nett så lenge dette er innenfor samme gårds- og bruksnummer og med samme juridiske eier.

Samkjøring mellom plusskundeordningen og elsertifikater

Per i dag er solkraftverk i praksis utelatt fra den norsk-svenske elsertifikatordningen, på grunn av et minstegebyr på 15 000kr. I Sverige får derimot flere solkraftverk elsertifikater, da de ikke har tilsvarende gebyr. Det er valgfritt i Sverige om solcelleeieren måler den produserte energien i et eget avlesningspunkt (får elsertifikater for all produsert elektrisitet) eller gjennom felles avlesningspunkt (får elsertifikater kun for elektrisitet levert til nettet).

Elsertifikatordningen er ikke omtalt i høringsforslaget til plusskundeordning, men dette er en god mulighet for å samkjøre disse ordningene.

Forslag til løsning

Det tilrettelegges for en samkjøring mellom elsertifikatordningen og plusskundeordningen. Praktiske løsninger for kombinasjonen utredes, eks:

- Kjøper av plusskunde-strøm må også registrere og kjøpe el-sertifikater. Registreringen bør være gebyrfritt.
- Som et minimum registreres elektrisitet i netto avlesningspunkt, slik at plusskunden får elsertifikater for elektrisitet levert til nettet.
- Det legges til rette i elsertifikatordningen for at plusskunden kan registrere all produsert elektrisitet, gjennom f.eks:
 - Inverter-måling, siden inverterne allerede i utgangspunktet måler produksjonen.
 - Beregning av energiproduksjon basert på påstemplet effekt (eks: $1\text{kW}_p \times 900\text{kWh/kW}_p$).
 - Egne målere ved solcelleanlegget.
- Det kan ikke være krav om at plusskunder jevnlig skal beregne fremtidig energiproduksjon basert på *forecast*, da dette vil kreve store ressurser samt ha begrenset nytte for slike små anlegg.

Nettselskapet bærer ansvar og kostnad for måler

Det er nettselskapene som har ansvaret for å gjennomføre målerbyttet til nye AMS-strømmålere. For å unngå misforståelser bør det spesifiseres at nettselskapet bærer ansvaret og kostnad for ny måler for plusskunder.

Nasjonale retningslinjer til nettselskapet

Nettselskapet er selv ansvarlig for å sette tekniske krav til kunder. Dette er en utfordring for (mindre) nettselskaper. Nasjonale retningslinjer bør derfor utarbeides, basert på RENs tilknytnings- og nettleieavtale for små produksjonsenheter (utarbeidet i 2014), erfaringer fra dagens plusskunder samt internasjonale erfaringer.

Rapportering fra nettselskaper og energiselskaper

I høringsdokumentet legges til opp til at nettselskaper skal rapportere i eRapp antall plusskunder og installert effekt. Også energikilde bør rapporteres av nettselskapene. Det blir nyttig å ha en nasjonal statistikk for dette området. Alle plusskunder bør derfor registreres av nettselskapene – også de som bruker all effekt selv og som derfor ikke leverer noe elektrisitet til nettet. Dette gjøres ikke per i dag.

Det bør i tillegg være obligatorisk for kjøper av elektrisitet å rapportere hvor mye strøm som er matet inn på nettet.

Data om levert aktiv og reaktiv effekt er også interessant informasjon. Solkraftanlegg vil ha en positiv effekt på nettet i forhold til reaktiv effekt. Denne sammenhengen vil det bli mer kunnskap rundt etter at de nye AMS-målerne blir installert, siden disse måler både aktiv og reaktiv effekt. Det bør derfor vurderes om det er mulig å samle inn informasjon om både aktiv og reaktiv effekt fra anleggene, slik at denne sammenhengen kan studeres nærmere.

MVA for privatpersoner som er selvstendige næringsdrivende

Plusskunder regnes som næringsdrivende. Ikke-næringsdrivende privatpersoner vil ikke overstige grensen for mva-registrering, og dette er beskrevet i høringsdokumentet. Situasjonen er annerledes for privatpersoner som allerede er selvstendig næringsdrivende. Det bør utredes hvordan plusskundeordningen vil påvirke privatpersoner som er selvstendige næringsdrivende, og hvordan det kan bli praktisk tilrettelagt for dette. Skatteetaten bør kunne være behjelpelig med å lage eksempler på hvordan dette vil fungere for enkeltpersonsforetak ved innkjøp av anlegg og salg av elektrisitet.

Frekvens avlesning

Frekvens for beregning av energisalg/energikjøp er ikke beskrevet i høringsdokumentet, men vi antar at det er tenkt timesmålinger. Dette bør beskrives i dokumentet, siden AMS-målerne som installeres har en registreringsfrekvens på mellom 15 minutter og 1 time. Kraftleverandører vil ha mulighet for å tilby bedre (altså lengre) frekvens-perioder for sine kunder. Den nasjonale minimumssatsen for registreringsfrekvens bør allikevel fastsettes i plusskundeordningen, til minst en 1 time. Denne frekvensen bør være lik i hele landet, uavhengig av hvilke nettselskap plusskunden kobler seg til.

Norsk solenergiforening mener for øvrig at netto-debitering gjennom et år er den beste løsningen for å legge til rette for flere bygg på passivhus- og nullenerginivå.

God informasjon om ordningen

Det er behov for økt informasjon om plusskundeordningen i Norge. Per i dag er denne ordningen ukjent for de fleste i befolkningen, også for de som ordningen er rettet mot. NVE bør derfor informere bredere om ordningen, samt om hvilke muligheter det er for egenproduksjon generelt sett.

Konklusjon

Det er positivt at NVE ønsker å gjøre det enklere for plusskunder, og det er viktig at tilkoblingen ikke lengre er frivillig for nettselskapene.

Selv om flere momenter må utredes nøyere er det viktig at plusskundeordningen ikke settes på vent. Ny plusskundeordning bør komme på plass fra 2015 som planlagt.

De viktigste tilbakemeldingene fra Norsk solenergiforening er:

1. Det er viktig med en ny og obligatorisk plusskundeordning med avregning i felles målepunkt.
2. Behov for overgangsfase hvor nettselskaper er forpliktet til kjøp av strøm fram til AMS-utrulling. Kraftleverandører kan kjøpe i overgangsperioden.
3. Grense for innmatet produksjon fjernes. Maks effekt tilsvarer effekt levert til plusskunden (tilsvarer hovedsikring).
4. Borettslag må inkluderes i ordningen.
5. Ordningen må tilpasses næringsbygg med flere målepunkter.
6. Plusskundeordningen må kombineres med elsertifikatordningen.